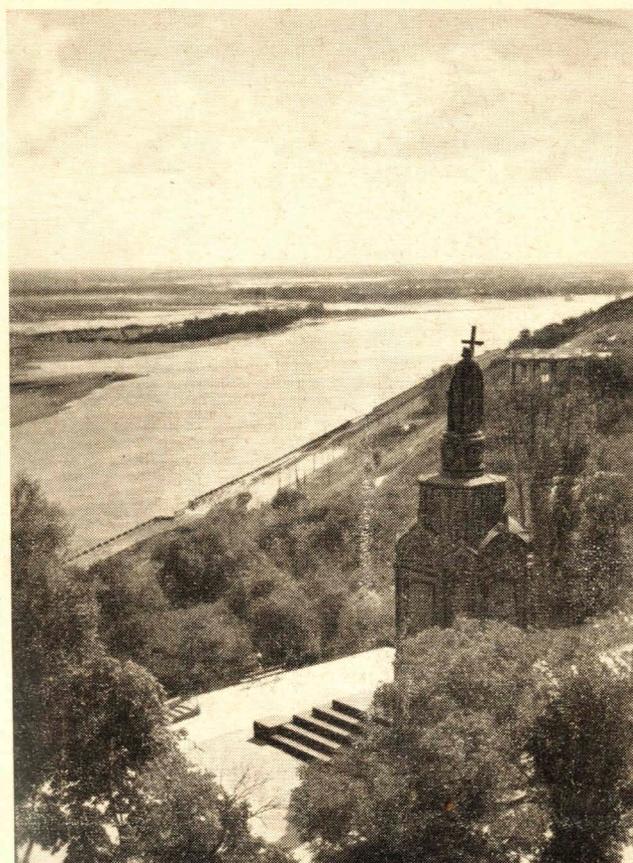

„Ukraine und

die Welt“

УКРАЇНА і СВІТ

ЛІТЕРАТУРА, НАУКА, МИСТЕЦТВО І ГРОМАДСЬКЕ ЖИТТЯ

Пам'ятник св. Володимира в Києві

Зошит дванадцятий-тринадцятий

ГАННОВЕР

1954 рік

3 сонетів

ХСVIII

Ми весну цю не разом зустрічали,
Коли пишався квітень-світлоглав
І юність біла в радісні кінвали,
Що аж Сатурн важений танцював.

Тепер, ні співи птиць, ні аромати
Строкатих квітів, зрослих навкруги,
Мені про літо справжнє розказати
В найкращі дні не відають снаги.

Я не дивуюсь кринів білій зливі
І рож цинобри не хвалю рясих:
Краса їх ніжна, образи знадливі —
Малюнок з тебе, ти зразок для них.

А дням зими моєї не тепліти,
Бо тільки тінь твоя мені ці квіти.

СХХХVI*)

Хоч до душі тобі прийтись не можу,
Скажи їй — воля я твоїх дозвіль.
Душа ж для волі ломить огорожу,
Як ми в любові бачили поспіль.

Любови скарб несе вона в дарунку,
Відкрий же їй привілля воль своє,
А при складанні гоїного рахунку
Число один турбот не завдає.

В рахунок твій дозволь мені вступити
Без доліку, але, як є, одним.
Для суми я ніщо, тобі служити
Бажанням я охоплений палким.

З любов'ю стрінь ім'я мое — від того
Їй буде мир і вволання для нього.

(Переклади О. Зуевського)

*) Цей сонет побудований на грі слів: Will, скорочене ім'я Шекспіра, означає також волю або бажання.

Фрідріх Гельдерлін

Поезії

Фрідріх Гельдерлін (1770—1843), син монастирського службовця, вічний мандрівник і невдаха в усіх практичних життєвих починаннях, виступив у німецькому красному письменстві ще р. 1793, коли Шіллер допоміг з'явитися в одному журналі уривкам з його роману «Гіперіон». Пристрасно закохавшись в дружину банкіра Боркенштайна, в домі якого він один час був домашнім учителем, Гельдерлін мусів р. 1798 покинути цей дім. Кохана взійшла в його творчість під іменем «Діотіми». По багатьох подорожах він повернувся до Німеччини з ознаками умового захворювання. Від 1806 хвороба стала невиліковною. Починаючи з цього року, він жив в одного тельяра в Тюбінгені до самої своєї смерті.

Творчість Гельдерліна, поета напруженого пантеїстичного світовідчуття, вийшла далеко за межі стилістичних засобів своєї часової доби. У «Гіперіоні» він, подібно, як і Гете у «Фавсті», намагався прознати синтезу духу клясичної Гел-

лади з прагненням та ідеалами модерної німецької духовости, що знайшло, зрештою, свій вираз і в особливостях гельдерлінівського поетичного стилю, де зустрілися взаємно здобутки літературного клясичизму з романтичною стихією. Незвичні ритми, врочиста синтакса, нап'ятий патос стилю, перевага неримованих віршів зближують його поезію (з-поміж яких височить недобудована вежа більшого твору «Емпедокл») до античних гимнів, з другого ж боку — відкривають той новий обрій, який позначено стицістичними шуканнями вже нашого часу, до експресіонізму включно. Не дивно, отже, що істотне значення Гельдерліна могло розкритися щойно в сучасних мистецьких струсах, з яких він, витримавши найсуворіший іспит з боку різноманітних модерних шкіл та напрямів, увійшов у світову літературу як один з її найбільших поетів.

Честь уведення Гельдерліна в українську поезію належить повнотою Михайлові Орестові.

ГАЙДЕЛЬБЕРГ

Давня втіхо душі, дам я тобі ім'я
Матері і складу пісню безхитрісну,
Бо з спогляданих мною
Красне ти над усі міста.

Наче птиця лісів понад вершинами,
Лине через ріку, сріблами сяючу,
Міст могучий і легкий;
Кіньми й людом лунає він.